

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยเสรี สรุปเป็นใจความได้ว่า

นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยเสรี ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ต่อมาพรรคไทยเสรี มีหนังสือลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ส่งรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ซึ่งที่ประชุมมีมติให้เปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ขอนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยให้ใช้นโยบายพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๖ แทน เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓ ข้อ ๑๓ ข้อ ๕๕ ข้อ ๕๘ และข้อ ๗๐ ขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๑ ปี โดยให้คณะกรรมการบริหารพรรคชุดเดิมดำรงตำแหน่งต่อไปอีกสมัยหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว โดยขอให้หัวหน้าพรรคไทยเสรีจัดส่งคำชี้แจงและเอกสารเพิ่มเติม ดังนี้

ให้ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และ หนังสือเชิญประชุม พร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง รวม ๓ ครั้ง คือ ในคราวประชุมครั้งที่มิมติให้เรียกประชุมใหญ่สามัญของพรรค ตามข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๖๗ ในคราวประชุมครั้งที่มิมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญของพรรค และรายชื่อสมาชิกพรรคที่มิมติเชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่ และในคราวประชุมครั้งที่มิมติเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมนโยบายพรรคและข้อบังคับพรรค

ให้ส่งสำเนาหนังสือเชิญประชุมใหญ่พรรค และระเบียบวาระการประชุม พร้อมทั้งรับรอง สำเนาถูกต้อง โดยให้ชี้แจงว่า พรรคจัดส่งหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมประชุมโดยวิธีการใด บัญชีลงนาม ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ยังได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำกรุงเทพมหานคร บัดตานี พิษณุโลก ศรีสะเกษ และพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุม มีภูมิลำเนาดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงแทนนายทะเบียนพรรคการเมือง

พรรคไทยเสรีได้ชี้แจงและส่งเอกสารเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ดังนี้

สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ซึ่งกำหนดให้จัดประชุมใหญ่ในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้องอาหารหงษ์ทองรีสอร์ท ตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี เวลา ๙.๓๐ น. โดยให้ออกหนังสือเชิญไปยังคณะกรรมการบริหารพรรค ประธานสาขาพรรค และสมาชิกพรรค

สำเนาหนังสือเชิญกรรมการบริหารพรรค ผู้แทนสาขาพรรค และสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมใหญ่ และระเบียบวาระการประชุม

บัญชีลงนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ต้นฉบับ และชี้แจงเพิ่มเติมว่าการเชิญคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ได้เรียนเชิญและนัดหมายทางโทรศัพท์ จึงไม่มีหลักฐานการเชิญ

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การชี้แจงของพรรคไทยเสรีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติที่ประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ โดยจัดประชุมที่ หงษ์ทองรีสอร์ท ตำบลบ้านป่า อำเภอกำแพงคอย จังหวัดสระบุรี มีผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคสาขาพรรค และสมาชิกพรรค จำนวน ๑๐๓ คน พร้อมทั้งแนบบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๕ คนนั้น คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงได้พบว่า ผู้ที่ปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อที่พรรคไทยเสรีแจ้งว่าเป็นผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค ครั้งดังกล่าว และส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง จำนวน ๒๕ คน ไม่ทราบเรื่องการประชุม ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อ พรรคไทยเสรีจึงไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยเสรี พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๖๕ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๒ ข้อ ๗๓ และข้อ ๑๐๔ จึงเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ เมื่อพรรคไทยเสรี ไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ การแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และการขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งเป็นกิจการที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการโดยที่ประชุมใหญ่พรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ จึงเป็นการจงใจฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการและรับไว้พิจารณา
วินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖ และแจ้งให้พรรคไทยเสรียื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พรรคไทยเสรี โดยนายนิศย์ สรสิทธิ์ หัวหน้าพรรคไทยเสรี มีหนังสือแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๓๐
กันยายน ๒๕๕๖ ชี้แจงว่า ขอรับสารภาพทุกข้อกล่าวหา และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคโดยเร็ว

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคไทยเสรีตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง
หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนิน
กิจการดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง
รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการ
บริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด
ในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่
ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง
หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบ
ตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจาก
นายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๘ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพรรคไทยเสรี โดยนายนิศย์ สรสิทธิ์ หัวหน้าพรรครับสารภาพทุกข้อหาที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวหาในคำร้องดังกล่าวข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้เป็นที่ยุติว่าในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ของพรรคไทยเสรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ เพื่อเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรคและขยายระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริหารพรรค มีเข้าร่วมประชุมไม่ถึง ๑๐๐ คน และการแจ้งการประชุมได้ดำเนินการหลังจากที่ได้ประชุมแล้ว การดำเนินการประชุมของพรรคไทยเสรี จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยเสรีเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มีเหตุให้ยุบพรรคไทยเสรีได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยเสรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ